

Taraflar: Evlenme akdinin en önemli unsurunu evlenecek olan taraflar yani kadın ve erkek oluşturmaktadır. Buna göre evlenebilme ehliyetine sahip olan ve evlenmelerinde dini açıdan engel bulunmayan kadın ve erkek nikâh akdinde taraf olabilir. İslam hukukunda nikâh akdinin kuruluşunda asıl olan tarafların bizzat kendilerinin akdi yapmaları olmakla birlikte bu akdin evlenecek kişilerin velileri ve vekilleri tarafından da yapılması mümkündür.

İrade beyanı: Tarafların evlenmeye dönük iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak sözlü veya yazılı bir şekilde açıklamalarıdır. İrade beyanı, klasik fıkıh kitaplarımızda "îcâb" ve "kabul" terimleri ile ifade edilmiştir. Eşlerin hangisinden olursa olsun ilk teklif "icab" buna verilen cevap ise "kabul" olmaktadır.

İslam hukukçularının çoğunluğu irade beyanında kullanılan sözlerin toplumların örf ve âdetiyle ilgili olduğunu söylemişlerdir. Bu yüzden her toplumun kendi dilinde evlilik akdini yapmak için kullandığı söz ve şekillerle nikâh akdi yapılabilmektedir.

Mahal (Mevzuu): Her akdin gerçekleşmesi için tarafların irade beyanlarının yöneldiği ve akdin hükmünün üzerinde gerçekleştiği, o akdin bir konusu (mahalli) vardır. Nikâh akdinin konusu ise evlilik çerçevesinde eşlerin birbirlerinden karşılıklı istifadesi, her alanda dayanışma ve paylaşma içerisinde olmasıdır.

Nikâh Akdinin Şartları

Mâlikîler, Şâfiîler ve Hanbelîlerden oluşan cumhur, genel olarak nikâh akdinin rükün ve şartları arasında bir ayrım yapmayarak her ikisini birlikte "akdin unsurları (rükün)" olarak ele almışlardır. Hanefîler ise nikâh akdinin rükün ile şartlarını ayrı değerlendirerek nikâhın şartlarını; "*in'ıkâd* (kuruluş), *sıhhat* (geçerlilik), *nefâz* (yürürlülük) ve *lüzûm* (bağlayıcılık)" olmak üzere dört grupta ele almıştır.[18]

İn'ikad Şartları (*Kuruluş Şartları):*

Bir akdin kurulabilmesi, meydana gelebilmesi için gereken şartlara "*in'ikâd şartları*" denir. Buna göre in'ikâd şartları, nikâh akdine hukuken varlık kazandıran şartlardır. Bu şartlardan birinin bulunmaması durumunda akit batıl olur. Mezhepler arasında bazı farklılıklar olmakla birlikte nikâh akdinin kuruluş şartları şunlardır:

Evlenme Ehliyeti: Başkalarının izin ve onayına ihtiyaç olmadan evlenebilme ehliyetine sahip olmak demektir. Hanefî mezhebinde Ebu Hanîfe ve Ebu Yusuf'a göre kız olsun erkek olsun akıllı ve buluğa ermiş herkes evlilik konusunda tam ehliyete sahip olup evlilik akdini bizzat kendisi yapabilir. Ancak İmam Muhammed, yetişkin kızın evlenmesinde veli ile kı-

Hanefi mezhebine göre akıllı ve buluğa ermiş herkes evlilik konusunda tam ehliyete sahip olup evlilik akdini bizzat kendisi yapabilir.

18 bk. Kâsânî, *Bedâiü's-sanâi'*, thk. Ali Muhammed Muavvad, Daru'l-kütübi'l-ilmiye, Beyrut 2003, III, 325.